

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Perfectionem non esse constitutam in præceptis Decalogi. Cap. vj.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

Satis igitur patet corporales asperitates ad modicū viles, & non sui ipsarum, sed alterius gratia susceptas, vias tantum ad perfectam virtutem esse, quas debemus ad satisfactionem peccatorum, & ad alios honestos fines, magno mentis feruore complecti, non tamen propter illas imprudenter inflari, aut arroganter superbire. Certi (vt Prosper ait) quod latius miserū sit, aliquos de cibi, vel potus perceptione damnare, aut nobis arrogare per abstinentiam, sanctitatem.

Prosper. lib. de vita cōtemp. c. 19.

Nec tandem perfectio est, quantum ad naturam suam, in promptissima obedientia, licet hanc, vt perfectam, & decoram diligat filiam, & numquam e suo latere separari permittat. Non, inquam, perfectio in obedientia consistit, quoniam hæc filia est humilitatis, & pedissequa charitatis: perfectio verò non filia est, sed mater, non pedissequa, sed domina obedientiæ ipsius, vniuersarumque virtutum. Propter hanc, tamquam propter finem omnes alias virtutes amplectimur: propter hanc, earum actibus, siue in præcepto sint, siue in consilio, diligenter insistimus: hanc obediendo querimus, & propriam voluntatem Prælato subiiciendo, consecramur. Hanc Christus saluator noster, nõ vt perfectionem ipsam, sed vt præstantissimam perfectionis viam à nobis exigit, dicens: si quis venit ad me, & non odit patrem suum, & matrem, & uxorem, & filios, & fratres, & sorores, adhuc autem, & animam suam, nõ potest meus esse discipulus.] In hac videlicet sanctissima disciplina mentis perfectionem ponens, in dimissione aut. m. omnium, & in odio sancto animæ, id est, propriæ voluntatis, media, siue itinera perfectionis constituit. Obedientiæ ergo suum principatum relinquamus, & eã altissimam viam perfectionis voemus, & verè altissima via est, siquidem, & temporalia deferendo, & voluptates carnis fugiendo, & quodlibet aliud bonum præstando, semper obedientiã exercemus, obedientiam custodimus) non tamen eã perfectionem putemus. Sicut enim præcursor Ioannes suum locum dilexit, & veritatè amans Melsia titulum prudenter detrectauit, & confessus est, & nõ negauit: & cõfessus est, quia non sum ego Christus.] Ita sancta obedientia, quæ humilis, & modesta est, nequaquam sibi nomen perfectionis usurpat, sed se vocem perfectionis esse libentissimè confitetur, quæ vehementer clamat, & aures Domini importunè pulsat, vt in nos sanctitatem emittat.

Lucæ 14.

Ioann. 1.

Quid igitur sunt ista consilia, si cum perfectione conferantur? Sunt quidem in nondum perfectis validissima perfectionis instrumenta, in perfectis verò inseparabiles perfectionis effectus. In illis sunt instrumenta validissima, quibus structuram sanctitatis extruant, quoniam omnia sanctitatis impedimeta concupiscentiam carnis, concupiscentiam oculorū, & superbiam vitæ: à cordibus nostris abscondūt. Numquam religiosus ista prætermittat, ista contemnat, sine quorum auxilio non solum ad perfectionem non veniet, verum etiam, neque animæ salutem consequetur. Nam hæc, quæ in sæculo libera erant, per professionem religiosam necessaria facta, cum non sui iuris, sed vinctum, obligatumque relinquunt. Qui autem in re graui obligationem frangit, & promissionem Deo factam non implet, tamquam seruus infidelis, & Domini mandata transgrediens, reus Gehennæ constituitur. In istis verò, scilicet in perfectis, sunt ista consilia perfectionis effectus. Nam perfectio religiosa ea magna diligentia seruat, sine quibus stare non poterit, at non poterit seipsam ab interitu eripere, si illa frangat, quæ Deo sponte in odorem holocausti promissit. Et, cum ipsa sit vni-

A uersarum virtutum effectrix, non dubium, quin illas etiam efficiat, quæ aliarum sunt origines, atque principia. Paupertas verò, castitas, & obedientia, velut semina sunt aliarum moralium virtutum, quæ cor humanum à vinculis expeditentes, & à facibus terræ mundantes, feracem bonorum operum faciunt, & virtutibus (quæ bonis operibus generantur) non longis itineribus, sed breui compendio circundant. Perfectio est, quæ Deo impensè placere cupiens, has tres virtutes immenso amore complectitur, quibus homo, & Deo maximè placet, & Sanctos sequitur, & Christum imitatur, & in dies maiorem gratiam, & ampliora dona promeretur. Quicumque ergo putat se beneficio Dei, in religioso itatu, aliqui perfectæ virtutis assequutum, his gemmis pretiosis, quibus perfectionem parauit, eisdem & seruare, & promouere contendat: certus, quia quò pauperior, quò castior, & quò obedientior fuerit, eò erit sanctior, atque perfectior, & quò paupertatem abiecerit, castitatem fradauerit, & obedientiam spreuerit, eò statum religiosum inficiet, veram virtutem ablegabit, & sanctitatem ac perfectionem amittet. Si perfectus est, perfectum cor habeat, quod sanè immunditias sæculi, harum trium virtutum ministerio abstergit, & se totum ad superna consideranda, & desideranda sustollit. Sancti enim, (vt Gregorius ait) qui ad æterna cor eleuant, quàm breue sit, quod sine clauditur, pensant, & eò eorum sensibus vilescit, quod præterit, quò intellectu radiante interlucet, quò acceptum, numquam recedit. Cùmque infinitatem perennitatis aspiciunt, nequaquam iam pro magno desiderant, quod finis angustat, sed subleuata mens extra temporum terminos ducitur, etiam cum carne in tempore tenetur, & tantò altius finienda despiciat, quantò verius infinita cognoscit.] Ista sunt perfecti cordis desideria, isti sunt Sanctorum virorum affectus, bona temporalia in seipsis presensentia contemnere, delicias carnis fetentes pessundare, propriam voluntatem conculcare, & in ea superna se totis votis extendere, quorum substantia numquam perit, quorum flos numquam excidit, & quorum executio, non est Domini voluntati contraria. Qui ergo perfectus est hæc faciat, & velut signa certissima suæ perfectionis ostendat.

Greg. 8. moral. 1. 8.

D

Perfectionem non esse constitutam in præceptis decalogi.

CAPVT VI.

E

REFLECTIONIS sapientiam, & sanctitatis intelligentiam in consiliis sancti Evangelij quaesiuimus: quaesiuimus, nec dum inuenimus: Iam in præceptis decalogi margaritam pretiosam & super omnes thesauros amabilem, inquiramus. Mulier illa sollicita, quæ decem drachmarum, quas possidebat vnã perdidit, lucernam accendit, noctis tenebras depellentem, & vniuersam domum, ac omnes eius recessus euerit, & diligenter quaerit donec amissam drachmam inueniret. Quæ recuperata, conuocatis amicis, & vicinis gaudens, & exultans ab eis congratulationem postulauit, dicens: Congratulamini mihi, quia inueni drachmam, quam perdideram] ita & anima, cuius hæc mulier imago est, margaritam perfectionis quaerens, & nec dum inueniens, fidei, ac diuini luminis lucernam præce, & oratione accendat, totam domum magni patris familias euer-

Lucæ 15.

rat, nullum locum inexploratum relinquat, si forte tanto bono reperto, & in suam possessionem translato, ab amicis, & vicinis, nimirum ab Angelis, & Sanctis congratulationem exquirat. Locus autem non explorandus, sublimis valde est, & pretiosus, scilicet præceptorum decalogi observatio; & non esset mirabile in tā ditissima domus spiritualis parte hanc margaritam reperire. Nam (vt egregie scripsit Leo Papa) Artifex misericordia Dei, splendidissimū in mandatis suis condidit speculam, in quo hominiam suę mentis inspiceret, & quā conformis imaginem Dei, aut quā dissimilis esset, agnosceret. **Q**uid verò præclarior quidve perfectioni coniunctius illa re, in cuius assequutione Dei perfectissima imago, ac similitudo resplendet? Si enim perfectio in quadam Dei expressione consistit, non longè à perfectione abest, qui mandata seruat, quorum custodia similis Deo, & propinquus efficitur.

Ita est: sed vt locum istum diligenter euoluamus, & rem seitu necessariam, ad amissum explicemus, nosse oportet, decalogum, nihil aliud esse quam decem præceptorum diuinę legis summā, atque compendium, quo præcepta virtutum Theologicarum fidei, spei, & charitatis, tanquam priora, & maiora supponuntur, non tamen in rigore continentur. Decem ista præcepta Gregorius Nazianzenus elegantissimis his versibus explicauit.

Has patris æterni bis quinas dextera leges

Insculpsit saxo: seu vero inscribit cordi.

Nullum aliud tibi nomen est, nec quem mihi debes

Cultum, diuinumque alij præcipis honorem.

Næ statuas vngquam, simulachrique mortua fingas:

Næve tui Domini lingua tere nomen inani.

Sabbata legitima tibi sunt seruanda quiete:

Tam que cæta vmbri, quam que sublimia sensu.

Felix si merito cultu venerare parentes.

Næ quonquam occidas. Alieni fœdera lecti

Næ violes. Nec te constingas crimine furii.

Næve aliquem testis mendacibus opprime verbis.

Næ cupidis oculis aliorum commoda lima:

Hinc etenim obscura querantur pabula morti.

In quibus, nihil credendum, nihil sperandum, nihil diligendum, aut exprimitur, aut nobis proponitur. Quod in rudioribus, tamquā primum decalogi mandatum illud offerimus: Diliges Deum super omnia creata | ideo factum est, quia Dominus hoc appellauit omnium mandatorum, que lege diuina continentur, maximum, primumque mandatum; & quia hominibus in fide educatis, ac enutritis, & nihil aliud impensius curantibus, quā autam fidem retinere, & sectas superstitiosas vitare, nihil attinebat idololatriam, & falsum numinum cultum prohibere, quem ipsi, & infamem habent, & summo conatu detestantur; & quia in dilectione Dei satis ipsius Dei cultus præcipitur, (quis enim Deum non colat, quem vnice diligit) & idolorum cultus, omnisque hæresis, atque superstitio prohibetur. At primum Domini, mandatum in decalogo hominibus promulgatum, non charitatis, sed religionis fuit. Sic enim habet Non habebis Deos alienos coram me. Non facies tibi sculpsile, neque omnem similitudinem quæ est in caelo desuper, & in terra deorsum, neque eorum, que sunt in aquis sub terra. Non adorabis ea, neque coles. | Et statim sequuntur alia præcepta; Quæ omnia

Thomas Aquinas vocat præcepta iustitię, & meritò, quia nihil in decem præceptis iustum est, quod non ad iustitię virtutem, ad aliquāve eius partem, vt ad religionem, & ad pietatem pertineat. Fides autem, spes, & charitas iustitię virtutem superant, ab ea tanquam aliqui excellentissimæ, & supra hominis na-

turam positum secernuntur, neque sub iustitia continentur. Magna verò prouidentia Dominus, virtutum Theologicarum leges, atque præcepta à decem decalogi præceptis sciunxit, & tamquam prima legis principia primò supposuit, & deinde in posterū promulganda seruauit, vt homines horum trium præceptorum, tum vim, tum præstantiam intelligerent. Supposuit primò ea, non tam præcipiendo, quā denunciando patefaciens; præceptum quidem fidei illis verbis. Ego sum dominus Deus tuus, qui eduxi te de terra Ægypti, de domo seruitutis, | præceptum verò spei, & maximum charitatis mandatum, illis, quæ post pauca sequuntur. Ego sum dominus Deus tuus, fortis, zelotes, visitans iniquitatem

patrum in filios, in tertiam & quartam generationem eorum, qui oderunt me, & faciens misericordiam in millia, his, qui diligunt me, & custodiunt præcepta mea. | Hac simplici denunciatione ostendens magnam esse horum mandatorum vim, quam omnes creaturæ clamant, omnis natura promulgat. Quis enim ipsa natura ductus primis principiis non assentiat? Quis non videat summam veritati credendum esse, in summa prouidentia, ac largitate sperandum; summamque bonitatem diligendam esse, & omni conatu mentis amandam? Postea verò manifeste, & iubendo promulgauit in veteri sanè scriptura, dicens. Crede Deo, & recuperabit te, & dirige viam tuam, & spera in illum. | Et statim. Qui timetis Dominum, credite illi, & non euacuabitur merces vestra. Qui timetis Dominum sperate in illum, & in oblectationem veniet vobis misericordia. Qui timetis Dominum, diligite illum, & illuminabuntur corda vestra. | Et multò antea in Deuteronomio. Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo. In noua verò Scriptura sapissimè. Nam de fide, hæc habemus. Creditis in Deum, & in me credite. | Et, Ite, docete omnes gentes, qui crediderit, & baptizatus fuerit, saluus erit. | At de spe admonet nos Paulus, vt expectemus beatam spem, & aduentum magni Dei, & Saluatoris nostri Iesu Christi. | Et Dominus, vt petamus, & accipimus, & quæramus primum regnum Dei, & iustitiam eius. | De charitate verò, quoniam interrogatus Dominus de maximo, & primo mandato, respondit, mandatum hoc esse. Diliges Dominum Deum tuum, cui simile est; diliges proximum tuum, sicut teipsum. | Hoc ideo, vt intelligamus, madata ista à cæteris præceptis seposita, finem esse, & scopum, in cuius perfectionem alia mandata seruando cōscendimus, & laborem obseruationis reliquorum præceptorum dirigimus.

Nunc dicimus, & sine vlla trepidatione dicimus, perfectionem in obseruatione præceptorū decalogi, aut quorumlibet aliorum præceptorum moralium, nequaquam esse constitutam, imò neque in fide, etiam si tā firma sit, vt montes transferat, neque in spe, licet tam sit stabilis, vt sine vlla hesitatione, magna illa præmia nobis promissa, suo tempore, à remuneratore Deo, & speranti, & aliis iustis danda confidat. Solum mandatum charitatis, excipimus, de quo nihil in præsentiarū affirmamus. Dominus certe Iesus Christus, huius, quod astruimus testis est, locuples, qui adolescenti viam æternæ vitæ interroganti, respondit: Viam esse, madata seruare, ea scilicet, quæ eidem iterum percontanti proposuit. Non homicidiū facies, Non adulterabis, Non facies fur-tum, Non falsum testimonium dices: Honora patrem tuum, & matrem tuam, & diliges proximum tuum sicut teipsum. | Adolescenti autem intrepide affirmanti, se omnia hæc à iuuentute seruasse, & iterum interroganti, quid sibi ad præmium cælesti affe-

Exod. 20.

Exod. 20.

Eccl. 2.

Deus 6.

Ier. 14.

Mar. vi.

Ad Titum

2.

Matth. 6.

Cap. 7.

Matt. 22.

Matt. 19.

Leo. ser. 21. quas drages.

Greg. Nazian. in 10.

Exod. 20.

D. Tho. 2. 2. q. 122. art. 1.

quendum deesset, Dominus ipse, ait: Si vis perfectus esse, vade, vende, quæ habes, & da pauperibus, & habebis thesaurum in celo, & veni sequere me.] Quasi diceret, perfectionem in sequela, aut imitatione sui, cuius gratia omnia vendenda sunt, non verò in custodia præceptorum moralium collocatam esse. Nam si in mandatis consisteret, cum adolescens dicit: Omnia hæc custodiui à iuuentute mea, quid adhuc mihi deest? responderet Dominus: Nihil tibi deest, hæc faciens habebis, non denarium, id est, communem gloriam, sed thesaurum, id est, immensas gloriæ diuitias in celo. Aliquid autem, quod illi deesset adiiciens, & eius impleioni, non vitam æternam tantum, sed immensum gloriæ pondus, aut thesaurum felicitatis promittens; euidenter ostendit, in eo quod deerat, non in eo quod iam adolescens impleuerat, perfectionem Christianæ vitæ, & veram sanctitatem mentis stare. Quare optimè, & subtiliter Thomas Aquinas, tam consilia, quam præcepta moralia instrumentis perfectionis annumerat. Præcepta (inquit) ordinantur ad remouenda ea, quæ sunt charitati contraria, cum quibus scilicet charitas esse non potest: consilia autem ordinantur ad remouenda impedimenta actus charitatis, quæ tamè charitati, non contrariantur, sicut est matrimonium, occupatio negotiorum secularium, & alia huiusmodi.] Confirmatque ex Augustino, & Cassiano, qui aiunt: Omnia hæc charitatis gratia suscipi, nõ ergo in illis, sed in eo, ad quod tendunt, & cuius causa suscipiuntur, debemus perfectionis naturam, & substantiam constituere. Si enim aliud est medium, aliud verò finis, & scopus, quem medijs subsidio, ac ministerio habere contendimus, Alia etiã sunt præcepta decalogi, quæ perfectionis impedimenta remouent, & alia est perfectio spiritualis vitæ, cuius gratia præceptorum custodia, peccata vitamus, & bonis virtutum moralium operibus inhaeremus.

De hac itaque scientia celesti, quia Deo famulamur, perinde ac de alijs humanis disciplinis existimandum est. Hæc namque disciplinæ tribus cõstit, principijs cuique notissimis, quæ statim in ipso scientiæ vestibulo addiscentibus proponuntur; pronunciat, quæ Philosophi cõclusiones vocat, quæ ex principijs, tamquam riuus ex fonte deriuantur, arcanis, quæ non omnes scientiæ vacantes assequuntur, sed illi dumtaxat, qui magno conatu, & attentissima consideratione in scientiæ acquisitionem incumbunt. Ita planè in scientia diuina (quo nomine hoc loco spirituale vitam intelligimus) hæc eadè tria est inuenire. Principia sunt ea mandata quæ ad virtutes Theologicas pertinent. Deo esse credendũ; in Deo spem esse collocandam, Deum, & proximum esse diligendum. Et optimè principijs comparantur, quia initar principiorũ notissima sunt, & per se ipsa ab intellectu assensum extorquent, sine eo quòd aliqua ratione, aut discursu comprobentur. Pronunciata sunt præcepta decalogi, quæ discursu quodam, licet modico, & facili ex principijs deducuntur. Si enim Deus amandus est, vtiq; & colendus, & nomen sanctum eius reuerenter tractandum: Et si proximus est diligendus, vtiq; & non occidendus, & nulla iniuria, aut maledictione afficiendus. Arcanum, est ipsa perfectio, quæ in sanctissima Dei lege, præsertim in mandato dilectionis abscondita est, tamquam thesaurus abditus in agro, quem non omnes ingredientes, sed agrum diligenter effodientes, laboribus, gemitibus, & suspirijs, inueniunt. Vide quã aperte hæc doceat Origenes. Propositis enim mandatis decalogi, hæc subiicit. Et forsitan ista sufficiunt, vt in principium (vt ita dicam) ingrediatur quis, non

autem sufficiunt hæc, vel alia similia istis ad interiora vitæ introducere quemquam. Qui autem præterierit vnum mandatorum istorum, neque in principium vitæ intrauit.] Vocat autè præcepta spiritualis vitæ principia, quia licet ad priora mandata fidei, spei, & dilectionis comparata, media sint, tamen initium præbent, vt homo ingrediatur ad interiora velaminis, & perfectionem assequatur. Quin & Basilius pietatis exercitationem, siue spirituale vitam, scalæ à Iacob visæ comparat, cuius ima pars terram attingebat, suprema verò in celũ vsque protendebatur. Vt sicut in illa scala gradus erat infimus, & gradus medius, gradusque supremus, celo vtiq; proximis, ita in spirituali vita gradus infimus est; declina à malo, & non occides, non mæchaberis, non furaberis:] Gradus medius; fac bonum, & diliges proximum tuũ sicut teipsum, & si quis te adegerit ad vnũ milliæ, vade cum illo & alia duo:] Gradus postremus est ipsa perfectio, quam, postquam vitauerimus mala per bona opera (vt ipse beatus pater ait) ac per virtutum actiones consequimur. Quamobrem custodia mandatorum, velut certamen est, in quo hostium exuias accipimus, & mala omnia, id est peccata sternimus. Perfectio autem est, quasi brauium (sic enim eam appellat Chryostomus) quod pugnao, & vincendo conquirimus. Quod ergo addiscentibus dicimus, qui optimum sui ingenij specimen præbent, vt scilicet vigilent, legant, interrogent, disputet, laborent, quoadusque ad culmen scientiæ perueniant, subtilissima quæque cognoscant, & hiã in sapientia famosi, id ipsum mandata seruantibus inculcandum est, vt scilicet leuia quoque peccata fugiant, seipos vincant, affectus componant, virtutes exerceant, profundæ orationi se tradant, humana contemnant, celestia cupiant, diuinæ charitatis se seruos captiuos, & amatores ostendant, vt his quasi scalaribus ad altiore staturum puritatis promoti, tandem euadant sancti, Christo simillimi, ac planè perfecti.

In custodia enim præceptorum decalogi, perfectionem suam iusti, & Deo consecrati homines constituere non debent, quam custodiam (vt communis est Theologorum sensus) non solum sine perfectione, verum etiam sine vita spirituali, hoc est, sine gratia, & charitate, quoad præceptorum substantiam, atque naturam tenere possunt. Nam, & homo aliquo graui crimine infectus, potest, iuuante Deo, debitum ei cultum interdum impendere, non nisi cum tribus comitibus, iustitia, veritate, & iudicio nomen diuinum assumere, & in diebus Deo cõsecratis à seruis, & prohibitis operibus abstinere potest, & charos honorare parentes, nõ occidere, non mæchari, non alienum surripere, nõ falsum in aliquem testimonium dicere, potest, & cor suum ab illicito, aut vxoris, aut rei alienæ desiderio cohibere. In his etenim præceptis opes religionis, aut iustitiæ præcipitur, & iniuria proximi interdicitur, non autem quòd hæc in gratia, & Dei amicitia hiã, aut quòd ex charitate, aut in finem charitatis seruentur, nobis virtute eorum præceptorum iubetur. Quæ ergo perfectio esset, quæ sanctitas, aut mentis puritas, ea solum seruare quæ omnibus in communi seruanda proponuntur, & quæ sine nouo peccato, vtiq; seruare: Eadem autem ratio est fidei, & spei, & aliorum præceptorum, præterquam præcepti charitatis, quo supernaturali, & efficaci amore Deum propter se ipsum amamus, & propter Deum fratrem diligimus. Hoc namque mandatum sine vita spirituali custodire non possumus, reliqua verò moralia, quæ actum alicuius virtutis præcipiunt à charitate distinctæ,

Basili. ad
psal. 1. in
illud: sed
in lege
Domini.

Christof.
18.65. in
Matth.

D. Tho. 1.
2. q. 100.
art. 10.

D. Thom.
2. 2. q. 184
art. 3.

Aug. 1. in
121.
Cassian. c.
1. c. 7.

Orig. 1. in
8. in Mat.

Matth.
19.

sine gratia, & charitate custodimus. Si verò Dominus adolescenti dixit: Si vis ad vitam ingredi, serua mandata; non de præceptis tantum decalogi, sed de omnibus generaliter præceptis edixit. Quorum vnum est charitatis Dei, & proximi mandatum. Quod qui cum omnibus aliis custodierit, absque dubio vitam æternam accipiet. Habemus ergo quorūcumque præceptorum custodiam, si solum intra præcepti metas se contineat, nos quidem pœnis æternis eripere, & bonos, ac Dei amicos facere, non tamen perfectos efficere. Perfectio quippe altior res est, quam vt à solis præceptis, aut à solis consiliis pendeat, cum sit finis omnium præceptorum, & vniuersorum consiliorum scopus, propterea quam consequendam, tam præceptis, quam consiliis seruandis insistimus. In id enim obseruatione diuinæ legis, & sacrificiorum indebitorū oblatione tendimus, vt præmium æternum adipiscamur, quod omnes prædestinati adipiscunt, perfectione etiam, ac sanctitatem assequuntur. Itaque eorum quidam adhuc in vita mortali, quemdam haustum vitæ æternæ, id est perfectionem inchoatam gustant. Alij autem, qui negligentius viuunt, & tardius currunt, saltem in fine vitæ, & ingressu regni, post purgatorij pœnas sustetatas, & omnimodam leuium defectum purgationem acceptam; perfectionem consummatam, & absolutam accipient. Felices, profectò, qui sanctitatem præceptorum, & consiliorum custodia quaerunt, licet numquam ad eam in hac vita perueniant, quia saltem in alia vita, quæ verè vita est, non fraudabuntur à desiderio suo: sed longè feliciores, qui in hac mortalitate adhuc positi, perfectionem promerentur, quorum maior est erga Deum fidelitas, erga proximos utilitas, & erga seipsum ascendentium facultas. Intra bunt sanè non in quodcumque gaudium, sed cum sanctis, ac magnis viris, qui seipsum, & omnia terrena vicerunt, in maximum, atque incomprehensibile gaudium Domini sui.

*Perfectionem consistere in charitate
Dei, & proximi.*

CAPVT VII.

Vbi iam inuenimus pulcherrimam perfectionis margaritam, quam in tam pretiosis Christi sponsi thecis inuenire, necdum valuimus? Vbi sponsam charissimam reperimus, in cuius amplexu inseparabili, posita est vera & tota spiritalis vitæ felicitas? Quis ostendet nobis locum sapientiae? Quis monstrabit sedem intelligentiae? Quis aperiet, vbi pascat, vbi cubet in meridie, ne vagari incipiamus, aut prosequamur post greges tantum sodalium eius, hoc est, post alias virtutum actiones, quæ rescire aliquantulum possunt; ducere nos ad reginam, & sponsam tantis laboribus quaesitam possunt, sed omnino satiare, & inebrietate non possunt. Certè in eo querenda, & inuenienda est, quod & gratia sit, & consilium sit, & præceptum sit, & finis sit, ac scopus omnis gratiæ, cunctorum consiliorum, ac vniuersorum præceptorum. Hæc est charitas (ò magna res, & pretiosa gemma; ò eximia, atque incredibilis pulchritudo) qua Deum propter semetipsum amamus, & propter ipsum Deum omnes fratres, sine vlla exceptione, diligimus. Charitas, inquam, quæ à gratia nos faciente Deo gratos, numquam potest separari. Ideo autem sancti doctores in perfectionis definitione, potius charitatis, quàm gratiæ meminerunt, quoniam gratia solum habet ani-

Ama essentiam perficere, & Dei participem facere, charitas verò potentiam voluntatis exornat, ad operandum bene, ac studiosè, & ita, vt opus meritum sit, opera autem præcipuè perfectio requirit, & non ad nudam vitam animæ, sicut gratiæ donum ordinatur. Charitati competit, quod gratia sit, quoniam eam non sterilis vulua naturæ peperit, sed fecundissimus Spiritus sancti vterus procreauit, dicente Apostolo. Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum, qui datus est nobis. Charitati competit, quod præceptum sit: Quæ omnes obligat, vniuersos altringit, & in nullius, qui saluari velit, libera voluntate relinquitur. Nam hoc est maximum, primūque mandatum: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mente tua. Secundum autè, simile est huic: Diliges proximum tuum sicut teipsum. Charitati competit, quod consilium sit: Nam ineffabilis bonitas Dei, quæ optimè nouit figmentum nostrum, ad communem tantum amorem nos adigit, vt felicitet, nihil Deo præponamus, & eius mandata seruemus, eximium autem Sanctorum amorè, quo sæculo renunciant, seipsum omni creaturæ subiciunt, & abiectis etris temporalibus, solum Deum cogitant, cum illo iugiter conuersantur, & illum solum concupiscunt, vt finem, quod perueniendum est, nobis proposuit, & sub consilio relinquit. Charitati denique conuenit, quod finis sit, quoniam peccata vitanda sunt, ne charitatem perdamus, sensus, & affectus cohibendi, vt charitatem tutam, & à tentationibus liberam habeamus; virtutes sectandæ, vt charitatem augeamus; oratio, & contemplatio frequentanda, vt charitatem expleamus; & omnia consilia, & præcepta seruanda, vt ad perfectionem charitatis tandem veniamus. Quod aperte docet Paulus, dicens: Finis præcepti est charitas de corde puro, & conscientia bona, & fide non ficta. Charitas ergo, quæ cor ab omni criminis contagione purgat, & conscientiam omnium mandatorum obseruatione purificat, & fidem puram illibatamque conseruat, est omnium bonorum operum, omnium sanctorum laborum scopus, atque adeo ipsa est animæ nostræ sanctitas, atque perfectio.

D Sed quo pacto persuadebimus, charitatem, animæ perfectionem & sanctitatem esse? Certè nullo negotio, si eandem esse naturam & qualitatem charitatis, & perfectionis astruamus. Perfectio enim alicuius partis ea est profectò, quæ pars suo fini copulatur, quæ cum reliquis partibus aptè coheret, quæ nihil deest, & omnia sibi necessaria habet, & quam cunctis suis actionibus, tamquam quibusdam moribus, assequi concupiscit. Hæc omnia habet charitas ad eò perfectè, vt illi soli in hac vita competant, & nulli alij, aut dono, aut virtuti conueniant. Nam cum quilibet nostrum pars quædam Ecclesiæ sit, charitas est, quæ iungit nos Deo, tamquam omnium rerum fini, charitas est, quæ nos proximis, tamquam partibus copulat, si eam habeamus, omnia possidemus, illamque veluti fructum, & finem omnium operum, & laborum respicimus. In ea igitur omnis nostra perfectio consistit.

E Finis noster in quem tendimus. Deus est, qui dicit de se ipso: Ego sum *αγαπε* & *ἀγάπη* principium, & finis. Charitas autem vnit nos Deo, Nam qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo, iungit ergo nos vltimo fini, cui iuncti, & vniti totius sanctitatis fonti, & totius iniquitatis consumptori, quid ni simus sancti, atque perfecti? Audi Bernardum aperte proclamantem, iustorum animas Deo, non alio quàm charitate coniungi. Iam verò (inquit)

animæ

Rom. 5.

Matth. 22.

1. Tim. 1.

Apoc. 1.
1. Ioan. 1.

Bernard.
ser. 83. in
Cant.